

HALLITUKSEN
KÄRKIHANKE

Biotalouden ja puhtaiden ratkaisujen kärkihankkeiden saavutukset

Kimmo Tiilikainen
Biotalouspaneeli
3.5.2017

5.5.2017

 mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

Biotalous ja puhtaat ratkaisut

Hallitusohjelmataavoitteet

2025: Suomi on bio- ja kiertotalouden sekä cleantechin edelläkävijä. Kestävien ratkaisujen kehittämisellä, käyttöönotolla ja viennillä olemme parantaneet vaihtotasetta, lisänneet omavaraisuutta, luoneet uusia työpaikkoja sekä saavuttaneet ilmastotavoitteemme ja Itämeren hyvän ekologisen tilan.

Hallituskauden tavoitteet painopistealueelle

- Suomi on saavuttanut 2020 ilmastotavoitteet jo vaalikauden aikana. Fossiilista tuontienergiaa on korvattu puhtaalla ja uusiutuvalla kotimaisella energialla.
- Uusia työpaikkoja on syntynyt cleantech-yritysten kasvun, kestävän luonnonvarojen käytön lisäämisen, maaseudun monialaisen yrittäjyyden ja tehokkaan kiertotalouden myötä ympäristön suojelusta tinkimättä.
- Ruoantuotannon kannattavuus on noussut ja kauppatase parantunut 500 miljoonalla eurolla.
- Uudistumista hidastavaa hallinnollista taakkaa on kevennetty tuntuvasti.

KÄRKIHANKKEET

1

Hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti

- Valmistellaan energia- ja ilmastostrategia 2030 ja tuetaan puhtaan energian käytön lisäämistä

100 milj. €

2

Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä

- Lisätään puun tarjontaa ja monipuolista käyttöä
- Kehitetään biotalouden uusia tuotteita, palveluita ja liiketoimintamalleja
- Vauhditetaan biotalouden uusien innovaatioiden käyttöönottoa

50 milj. €

3

Kiertotalouden läpimurto ja puhtaat ratkaisut käyttöön

- Valmistellaan kierrätystä edistävää sääntelyä ja ratkaisuja
- Lisätään ravinteiden kierrätystä ja tehostetaan toimia Itämeren ja vesien suojelemiseksi
- Pilaantuneiden maa-alueiden kunnostuksen ja maa-aineskierrätyksen kokeiluohjelma
- Puhtaiden cleantech-ratkaisujen vauhdittaminen

63 milj. €

4

Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi, kauppatase ja sininen biotalous nousuun

- Tehdään suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi
- Avataan vientimarkkinoita suomalaisille elintarvikkeille
- Lisätään kestävää kasvua veteen liittyvien elinkeinojen ja osaamisen avulla

100 milj. €

5

Luontopoliitikkaa luottamuksella ja reiluin keinoin

- Vauhditetaan luonto- ja virkistysmatkailua
- Perustetaan kansallispuisto Suomen 100-vuotisjuhlavuonna 2017
- Vaeltavien ja uhanalaisten kalakantojen elvyttäminen

10 milj. €

5.5.2017

 mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

Kärkihanke 1:

Hiilettömään, puhtaaseen, uusiutuvaan energiaan kustannustehokkaasti

Tavoitteena on lisätä uusiutuvan energian osuutta kestävästi niin, että se 2020-luvulla ylittää 50 % energian loppukulutuksesta. Tämä perustuu erityisesti bioenergian ja muun päästöttömän uusiutuvan tarjonnan lisäämiseen.

Saavutukset:

Valtioneuvosto antoi selonteon **kansallisesta energia- ja ilmastostrategiasta** vuoteen 2030 (VNS 7/2016 vp). Strategiassa linjataan tavoitteet ja toimet, joilla Suomi saavuttaa hallitusohjelmassa sekä EU:ssa sovitut energia- ja ilmastotavoitteet vuoteen 2030 ja on johdonmukaisesti matkalla kohti vuoden 2050 tavoitteita.

Loppukauden päätoimenpiteet:

Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma annetaan eduskunnalle kesäkuussa 2017.

Se linjaa politiikkatoimia taakanjakosektorin (liikenne, maatalous, rakennukset, jätehuolto ja työkoneet) vuoden 2030 päästövähennystavoitteen saavuttamiseksi. Käynnistetään suunnitelman toimeenpano mm. sekoitevelvoitteen käytön laajentaminen, liikennejärjestelmän ja ajoneuvojen energiatehokkuuden lisääminen sekä kuntien ja alueiden ilmastotyön tukeminen.

Edistetään lisärahoituksella **vähäpäästöistä liikennettä** kuten sähkö- ja kaasuautoilua, uusiutuvan energian tuotantoa, puurakentamista ja strategian tavoitteita edistäviä kokeiluja,

Tuetaan investointeja innovatiivisiin **uuden teknologian energiahankkeisiin** sekä siirtymäkauden aikana uusiutuvalla energialla tuotettua sähköä. Kehitetään kilpailullisia sähkö- ja kaasumarkkinoita huomioiden energian toimintavarmuus ja energiamarkkinoilla tarvittava joustavuus.

Edistetään **biopolttoaineiden käyttöä liikenteessä**. HE liikenteen biopolttoaineista.

Selvitetään keinoja **yhdistetyn sähkön ja lämmön tuotannon** toimintaedellytysten turvaamiseksi.

Edistetään kysyntäjoustop, energian varastoinnin ja hajautetun tuotannon kehittymistä energijärjestelmän kannalta kestävästi.

ruokaa ja luonnonvaroja

Kärkihanke 2: Puu liikkeelle ja uusia tuotteita metsästä

Tavoitteena on monipuolistaa ja lisätä puun käyttöä, ja kasvattaa sen jalostusarvoa. Suomessa luodaan kilpailukykyisiä ja kestäviä biotalouden ratkaisuja maailmanlaajuisiin ongelmiin ja synnytetään uutta liiketoimintaa, työpaikkoja ja vientiä.

Saavutukset:

Metsätieto ja sähköiset palvelut -hankkeen tuloksena mm. sähköinen asiointi mahdollista.

Metsään.fi -palvelussa ja toimijoiden välistä tiedonsiirtoa helpottavia metsätietostandardeja.

Metsätilojen sukupolvenvaihdoksille on luotu kannustejärjestelmä (**Metsälahjavähennys**).

Yrittäjävähennys on lisätty tuloverolakiin myös **metsätalouden osalta**.

Puurakentamisen ohjelma 2016–2018, uudistetut rakentamista koskevat asetukset voimaan 1/2018.

Useiden **cleantech- pilottihankkeiden** rahoitus ja käynnistäminen.

Loppukauden päätoimet:

Puurakentamista edistetään energia- ja ilmastostrategian toimien mukaisesti.

Metsävaratietojen hyödyntämistä ja sähköisten asiointipalveluiden kehittämistä koskevat hankkeet valmistuvat 12/2018.

HE metsätietolaista 8/2017.

Jatketaan **Kansallisen metsästrategia 2025:n** toimeenpanoa ja kartoitetaan strategian mahdolliset muutostarpeet. Toimeenpanon painopistealueina ovat erityisesti talousmetsien luonnonhoito, metsien kasvun lisääminen, metsätalouden uuden kannustejärjestelmän linjausten muodostaminen, kuolinpesien elinkaaren nopeuttaminen sekä tilastoinnin ja metsäalan tietopohjan kehittäminen. Toteutus 2017–2019.

Arvioidaan metsästrategian mahdolliset muutostarpeet. Toteutus 2018!

Kärkihanke 3: Kiertotalouden läpimurto ja puhtaat ratkaisut käyttöön

Tavoitteena on hyödyntää kiertotalouden ja puhtaiden ratkaisujen kasvavia mahdollisuuksia. Itämeren hyvän ekologisen tilan edistämiseksi toimitaan yhteistyössä kotimaisten ja kansainvälisten toimijoiden kanssa. Vesistöihin huuhtoutuvien ravinteiden ja humuksen määrää vähennetään ja lisätään maatalouden ravinne- ja energiaomavaraisuutta. Kiertotalouden ja cleantechin liiketoiminta ja vienti kasvavat ja syntyy uusia työpaikkoja.

Saavutukset:

Ravinteiden kierrätyksen kokeiluohjelma ja vesien- ja merenhoidon kärkihankkeet.

Uudet **investoinnit** biotalouteen.

Sitran ja ministeriöiden johdolla laadittu **Kansallinen kiertotalouden tiekartta**.

Kuusi kansainvälisen markkinapotentiaalin omaavaa yritysekosysteemiä, TEKES:n Biotalous liiketoimintakärjet ja ekosysteemit -ohjelma.

Kierrätystä edistävät jätelainsäädäntöhankkeet: vaikutusarviointi kunnan jätehuollon järjestämisvastuunrajaamisesta asumisessa syntyviin jätteisiin.

Yhdyskuntajätteen kierrätyksen **kokeiluhankkeet**.

Uusia, kansainvälisesti kilpailukykyisiä **pilaantuneen maa-alueiden kunnostusmenetelmiä** kokeiltu ja alueita kunnostettu käyttöön: TEKES:n ja YM:n Clean Soil -ohjelma.

Loppukauden päätoimenpiteet:

Kiertotalouden edistämiseksi laaditaan yhteistyössä Sitran kanssa toimenpideohjelma, joka pohjautuu aiemmin julkaistuun kiertotalouden tiekarttaan. HE jätelain muuttamisesta kunnan jätehuollon järjestämisvastuun rajaamiseksi vain asumisessa syntyviin jätteisiin, HE syyskuu 2017.

Valtakunnallinen jätesuunnitelma, vnp 9/2017

Kestävien ja innovatiivisten hankintojen lisäämiseksi perustetaan verkostomainen **osaamiskeskus** keuhkokuu 2018 ja pilotoidaan **Green deal -mallia** keuhkokuu hankintojen edistämiseksi

3.3.2017
Kestävän kaupunkikehityksen ohjelman valmistelu

ruokaa ja luonnonvaroja

Kärkihanke 4:

Suomalainen ruoantuotanto kannattavaksi, kauppatase ja sininen biotalous nousuun

Tavoitteena on parantaa maatalouden kannattavuutta ja vahvistaa maatalojen maksuvalmiutta. Hallituskaudelle ei säädetä uusia kustannuksia aiheuttavia velvoitteita. Puhtaiden elintarvikkeidemme sekä kala- ja vesivarojen kotimaista käyttöä ja vientiä edistetään.

Saavutukset:

Maatilatalouden kehittämisrahastoon siirrettävän 90 milj. euron lisärahoituksen turvin pystytään varmistamaan maatalouden investointien rahoitus.

Vnp julkisista **elintarvike- ja ruokapalveluhankinnoista** annettiin kesäkuussa 2016.

Ruokapoliittinen selonteko on eduskunnan käsittelyssä.

Elintarvikevientiä on edistetty kärkihankerahoituksella mm. lisäämällä Eviran resursseja.

Hallinnollista taakkaa on vähennetty tuntuvasti kuluvan hallituskauden aikana.

Sinisen biotalouden kansallinen kehittämissuunnitelma sekä Pohjoismaiden sinisen biotalouden tiekartta valmistuneet. Kalatalouden innovaatio-ohjelmat käynnistetty.

Rahoitettu useita merkittäviä kalataloutta uudistavia investointeja.

Loppukauden päätoimet:

Toimeenpannaan loppuun **maatalouden kriisipaketti**.

Laaditaan ja toimeenpannaan **Ruokapoliittisen selonteon toimenpideohjelma**.

Kehitetään **hallinnon rakenteita** yhdistämällä vuoden 2019 alusta lukien Maaseutuvirasto (Mavi) ja Elintarviketurvallisuusvirasto (Evira) sekä Maanmittauslaitoksen tietotekniikan palvelukeskuksen eräät tehtävät.

Toteutetaan **vesialan kansainvälistymisohjelma**. Valmis 4/2019.

Laaditaan yritysten, tutkimuksen ja rahoittajien yhteistyönä **sinisen biotalouden kansallinen strateginen tutkimusagenda**. Valmis 5/2018

Sinisen biotalouden kokeiluhankkeena toteutetaan kalanviljelytekniikan kokeilu-, loppimis- ja innovaatioympäristön rakentaminen Luken Laukaan toimipisteeseen. Valmis 12/2018. Jatketaan ympäristöllisiä menettelyjä koskevan lainsäädännön uudistamista

Kärkihanke 5: Luontopolitiikkaa luottamuksella ja reiluin keinoin

Tavoitteena on turvata luonnonsuojelun taso ja lisätä luonnonsuojelutoimien paikallista hyväksyttävyyttä avoimella yhteistyöllä ja osallistavalla päätöksenteolla. Kansallista ja kansainvälistä virkistys- ja luontomatkailua lisätään.

Saavutukset:

Hossan kansallispuiston perustaminen Suomen 100 -vuotisjuhlavuonna. Suomen itsenäisyyden 100 -vuotisjuhlavuoden kansallispuistostatus lisää Suomen ja Hossan alueen vetovoimaa luonto- ja kulttuurimatkailukohteena ja luo uusia mahdollisuuksia kestäväälle matkailun yritystoiminnalle. Valtioneuvoston asetus **vaelluskaloja** koskevista uusista rauhoitussäännöksistä sekä istutettavien lohikalojen eväleikkausvelvollisuudesta annettiin 1/2016.

Kaupallisessa kalastuksessa otettiin vuoden 2017 alusta käyttöön lakiin 1048/2016 perustuva uusi **kiintiöjärjestelmä**.

Loppukauden päätoimenpiteet:

Toteutetaan lijoen Raasakan kalatie sekä muut lijoen kärkihankekokonaisuuteen sisällytetyt toimenpiteet, Saimaan järvilohen kärkihanke ja innovatiivinen Kalasydän-pilottihanke (Kalasydän Oy).

Tehostetaan lohien ylisiirtoja Kemijoella ja käynnistetään lohen ja meritaimenen palautusistutusohjelma. Hallitus vahvistaa metsäluonnon monimuotoisuuden suojelua panostamalla **METSO-ohjelman** toimeenpanoon.

Osana Matkailu 4.0 -hanketta luontomatkailun edellytyksiä vahvistetaan (ks. KIKY Kh 1)

5.5.2017

 mmm.fi
ruokaa ja luonnonvaroja

